

Marken en Oranje

Het Marker Museum levert maandelijks een vaste bijdrage aan het Witte Weekblad. In deze column wordt de band met het Oranjehuis onder de loep genomen.

Marken is vanouds zeer Oranjegezind. 30 april wordt altijd al vol overgave gevierd. 'Iedereen leeft er naar toe', aldus een bestuurslid van de Christelijke Oranjevereniging *Nederland en Oranje*, die op 18 september 1936 werd opgericht. 'In Volendam is de kermis het hoogtepunt van het jaar, bij ons is dat Koninginnedag'. Er zijn bijna geen Markers die op die dag het eiland verlaten. Sinds lang bestaat er een warme band tussen Marken en de Oranjes. Wilhelmina stal alle harten toen zij in 1916, na de watersnoodramp, een bezoek bracht aan Marken en zeer begaan met de rampspoed het pasgeboren Marker kindje Lijsje van Riel als petekind.

Vroeger was er de *Prinsessendag*. Deze werd op 31 augustus 1885 ingesteld ter ere van de vijfde verjaardag van prinses Wilhelmina en met deze viering werd de nationale eenheid benadrukt. Toen *Koning Willem III* in 1890 overleed, werd de Prinsessendag Koninginnedag: een feestdag voor kinderen. Wilhelmina was toen zelf nog maar 10 jaar. Op achttienjarige leeftijd werd zij de regerende vorstin. Tot 1948 was 31 augustus Koninginnedag. Ook in die tijd werd Koninginnedag al op Marken gevierd (zie foto 1909). In 1948 volgde Juliana, Wilhelmina op en vanaf die tijd werd Koninginnedag op 30 april gevierd, de verjaardag van de vorstin.

Toen Beatrix in 1980 koningin werd, besloot zij Koninginnedag ter ere van haar moeder op 30 april te handhaven. Er kwam ook een praktische overweging bij kijken. Beatrix is namelijk op 31 januari jarig, het weer is dan niet zo gunstig om buitenactiviteiten te organiseren.

Voorheen werd er een waar schouwspel opgevoerd (o.a. de inname van Den Briel) of een wagenspel. Sinds de invoering van het defilé door Koningin Juliana na de oorlog is er een officieel programma. Op Marken begint Koninginnedag met een aubade voor de burgemeester. Schoolkinderen lopen naar het (voormalige) stadhuis om daar liedjes ten gehore te brengen. Dit wordt afgesloten met het Wilhelmus. Tot 1995 werden er voor de kinderen, zoals in vele Nederlandse gemeenten, spelletjes georganiseerd, als koekhappen en zaklopen, klimmen in een zeepaai, hinkelend springen van de ene naar de andere steen enzovoort. Tegenwoordig is er een vrijmarkt waar kinderen hun speelgoed verkopen of hun creativiteit tonen op de *street*.

De laatste officiële visite van Beatrix dateert alweer uit 1997, maar Marken heeft geregeld Oranjes binnen de grenzen. Het koninklijk jacht De Groene Draeck gaat soms voor anker bij de vuurtoren. Iedereen op Marken kent wel iemand die de majesteit met haar honden op de dijk heeft zien wandelen.

De klederdracht is een van de bijzondere attracties van Koninginnedag op Marken. Het vrouwenkostuum heeft zelfs een speciale Koninginnedagvariant.